

דף קכ.

עין משפט א.ב.

יו"ד סימן רמד פעיף יח

יח. יט. היו ביחד חכם צעיר שמופלג בחכמה, וזקן שמופלג בזקנה והוא חכם קצת במקום שזה ישיבה של תורה או ישיבת בית הדין הולכים אחר החכמה ומושיבים החכם הצעיר בראש^ל ולדבר תחילה, אבל במסיבה של משתה או של נישואים^מ הולכים אחר הזקנה להושיבו בראש.

יח. כ. אם החכם מופלג והזקן אינו מופלג בזקנה^ז בכל מקום בין בישיבה בין במשתה הולכים אחר החכמה, ואם הזקן מופלג בזקנה והחכם אינו מופלג בחכמה בכל מקום הולכים אחר הזקנה הואיל והוא חכם קצת.

ואם אין שום אחד מהם מופלג^ס לא זה בחכמה ולא זה בזקנה הזקן קודם בכל מקום.

דף קכ:

עין משפט א.ב.

יו"ד סימן רכה פעיף א

א. מי שנדר והתחרט יש לו תקנה ע"י החרטה^ע, ואפי' נדר באלהי

ל. מימרא דרבי אמי וכדמפרש רב אשי בב"ב דף ק"כ ע"א.

מ. כתב הב"ח דהכי פירושו דאם ב' אחיות או אחים יעשו נישואין ביחד אפי' שאחד גדול מחבירו בחכמה לא יקדימו להשיא אותו ראשון אלא יקדימו הגדול בשנים. ש"ך ס"ק י"ג.

אך יראה בפשטות הדברים שאם רוצים לכבד בסעודת משתה או בברכות הנישואין יש לכבד הזקן שמופלג בזקנה ולא הצעיר אף שקנה חכמה יותר.

נ. דכל מה שמכבדים הזקן המופלג במשתה ובנישואין החכם אינו בוש בכך מאחר שידוע שהוא זקן ממנו ע"כ חולקין לו כבוד אבל באינו זקן מופלג, החכם בוש וע"כ החכם קודם. באר הגולה אות ל"ב.

ס. צ"ל דהזקן ג"כ חכם קצת, והבחור חכם ממנו דאל"כ פשיטא. ש"ך ס"ק י"ד.

ע. מימרא דרבא בנדריים כ"ב ע"ב, דפותחין בחרטה, וכן פסק הרא"ש שם ורמב"ם בפ"ו.

ישראל. כיצד יעשה ילך אצל חכם מומחה דגמיר וסביר ואם אין יחיד מומחה כמו היום ילך אצל שלשה הדיוטות שלומדים עמהם הלכות ומבינים **פ** וגם יודעים לפתוח לו פתח **צ** ויתירו לו.

עין משפט ו.ז. יו"ד סימן רלד סעיף לו

לז. לג. מפר או מקיים בכל לשון אע"פ שאין אשתו או בתו מכירה בלשון.

לז. לד. כיצד מפר אומר ג"פ **ק** מופר או בטל או אין נדר זה כלום וכיוצא בזה, בין בפניה בין שלא בפניה. אבל אמר לה אי אפשר שתדורי או אין כאן נדר **ר** הרי זה לא הפר, וה"ה אמר לה מחול לך או מותר לך או שרוי לך לא אמר כלום, וי"א דאם אמר אין נדר זה כלום, לא הוי הפרה.

יו"ד סימן רבח סעיף ג

ג. ג. ההתרה היא שאומרים לו ג"פ **ש** מותר לך או שרוי לך או מחול לך. **הגה:** ובכל לשון שיאמר מהני.

ג. ד. אפי' מעומד **ה** מועילה ההתרה, וכן בקרובים **א** ובלילה או בשבת **ב**,

פ. כדי שידעו מה יתירו לו. ש"ך וא"צ שיהיו סברי היטב, ע"ש. **צ** דלא בעינן פתח בכל הנדרים מ"מ אינם ראויים להתיר אפי' ע"י חרטה אם לא שיכולים להתיר ג"כ ע"י פתח, דשמא יבא בפניהם נדר שצריך פתח ולא ידעו להבדיל בין נדר לנדר. כ"כ הפרישה.

ק. מדין התרת נדרים בסי' רכ"ח סעיף ג', ומעיקר הדין מספיק בפעם אחת אך לחזק הדבר נהגו בג"פ.

ר. דלאו כלום מכיון שאכן יש כאן נדר וצריך להפרו.

ש. ובדיעבד מספיק בפעם אחת, אלא עושים ג"פ לחזק הענין, וכ"כ הב"י והב"ח בשם הרמב"ם. ש"ך.

ת. מימרא דאביי בנדרים דף ע"ו ע"א.

א. כתב בתשובת רע"א בהשמטות לסי' ע"ג דדוקא בקרובים שאין הפסול בגוף דהרי כשרים לדון לאחרים, וכן בלילה דדבר אחר גורם דהיינו הזמן, משא"כ בנשים וה"ה בקטנים אין ראויים להתרת נדרים, וה"ה בן י"ג שנה ויום אחד שלא נבדק אם הביא ב' שערות פסול להתרת נדרים, דלא סמכינן בזה על חזקה דרבא ע"כ יש להזהר לקחת אנשין שהתמלא זקנם. עיין בפ"ת אות ב'.

ב. ממשנה בשבת דף קנ"ז ע"א, ובנדרים ע"ז ע"א.

ואפי' אם היה אפשר מע"ש להתירו ובלבד שיהיה צורך שבת.

וחרמי צבור נהגו להתירם בשבת א"ע פ"פ שאינם צורך שבת.

ג. משום דבשבת כולם מקובצים ואם לא יתירו אז לא יוכלו להתיר, וה"ה ביחיד שיום האחרון שלו שיכול להתיר נדרו רק בשבת דמותר. ש"ך ס"ק ח'.